

4.3 Opiskeluhoolto

4.3.1 Opiskeluhoollon keskeiset periaatteet

Opetussuunnitelman perusteissa määrätään opiskelijahuollon keskeisistä periaatteista, opetustoimeen kuuluvan opiskelijahuollon tavoitteista sekä paikallisen opetussuunnitelman ja oppilaitoskohtaisen opiskeluhooltosuunnitelman laatimisesta.

Opiskeluhoolto on opiskelijoiden fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista huolehtimista. Tavoitteena on luoda turvallinen ja terve opiskelu- ja työympäristö sekä ehkäistä syrjäytymistä. Opiskelijahuolto on opiskeluympäristön hyvinvoinnin edistämistä sekä oppimisvaikeuksien ja muiden ongelmien varhaista tunnistamista ja niihin puuttumista. Opiskelijoiden osallisuutta oman työyhteisönsä hyvinvoinnin edistämässä tulee tukea. Vastuu opiskelijahuollosta kuuluu osaltaan kaikille opiskeluyhteisössä työskenteleville.

Lukion opiskeluhoollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista sekä opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Opiskeluhoolto toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opiskeluhoollona.
(Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 3 §)

Opiskelijahuolto voidaan koordinoida ja kehittää moniammatillisessa opiskelijahuoltoryhmässä.

Opiskelijahuolto sekä kodin ja oppilaitoksen yhteistyötä koskeva opetussuunnitelman osa on laadittu yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa.

Lukion opiskeluhoollon kokonaisuuteen sisältyvät koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoolto sekä opiskeluhoollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä opiskeluterveydenhuollon palvelut. Palveluiden järjestämisestä vastaa oppilaitoksen sijaintikunta. Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhoolto, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 ja 9 §)

Tässä opetussuunnitelmassa määritellään

- kodin ja oppilaitoksen välisen yhteistyön periaatteet, yhteistyö huoltajien kanssa ottaen huomioon oppilaitoksessa olevat alaikäiset ja täysi-ikäiset opiskelijat
- opiskelijalle tarjottava tuki ja ohjaus opiskeluun sekä kehitykseen tai elämäntilanteeseen liittyvissä fyysisissä, psyykkisissä ja sosiaalisissa vaikeuksissa
- eri hallintokuntien yhteistyö ja paikalliset tukiverkostot opiskelijan tarvitsemien palvelujen turvaamiseksi ja opiskelijan ohjaamiseksi tarvittaviin palveluihin
- oppilaitoksen suunnitelma, jossa määritellään toiminta opiskeluyhteisön terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi sekä menettelytavat ongelma-, onnettomuus- ja kriisitilanteissa kuten kiusaaminen, väkivalta, mielenterveyskysymykset, tupakointi ja

päihteiden käyttö, erilaiset onnettomuudet ja kuolemantapaukset.

Opiskeluhoolto järjestetään monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Opiskeluhoolto toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhoolto on kaikkien oppilaitoksissa työskentelevien ja opiskeluhoitopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu opiskeluyhteisön hyvinvoinnista on oppilaitoksen henkilökunnalla. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 §)

Tavoitteena on yksilön tukeminen ja yhteisön toimintakyvyn säilyttäminen fyysistä ja psyykkistä turvallisuutta ja hyvinvointia uhkaavissa tilanteissa.

4.3.2 Opiskeluhoitosuunnitelmat ja niiden laatiminen

Paikallisella tasolla opiskeluhoillon suunnittelua ja toteuttamista ohjaa kolme eri suunnitelmaa. Suunnitelmat ovat **1) lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, johon sisältyy opiskeluhoitoa koskeva osuus, 2) paikalliseen opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus opiskelijahuollosta sekä 3) oppilaitoskohtainen opiskeluhoitosuunnitelma.** [Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 12 ja 13 §, Lastensuojelulaki 12 § (1292/2013), Lukiolaki 10 § (478/2003)]

Lasten ja nuorten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on kunnan tai useamman kunnan yhdessä laatima kunnan tai kuntien toimintaa koskeva suunnitelma lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi, lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Se hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. [Lastensuojelulaki 12 § (1292/2013)]

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä muut kunnan lasten ja nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta koskevat linjaukset otetaan huomioon valmisteltaessa paikallisen opetussuunnitelman opiskeluhoitoa koskevaa osuutta sekä oppilaitoskohtaisia opiskeluhoitosuunnitelmia.

4.3.3 Opiskeluhoitoryhmät monialaisessa yhteistyössä

Opiskeluhoillon monialaiseen yhteistyöhön kuuluvien opiskeluhoitoryhmien toiminta on osa opiskeluhoillon kokonaisuutta. Opiskeluhoitoryhmiä ovat 1) opiskeluhoillon ohjausryhmä, 2) oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä sekä 3) tapauskohtaisesti koottava asiantuntijaryhmä. (Oppilas- ja opiskeluhoitolaiki 14 §)

Koulutuksen järjestäjä asettaa opiskeluhoillon ohjausryhmän ja oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän. Yksittäistä opiskelijaa koskevat asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä. Jokaisella kolmella ryhmällä on omat tehtävät ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano. Kaikki opiskeluhoitoryhmät ovat monialaisia, mikä tarkoittaa, että ryhmässä on opetushenkilöstön lisäksi opiskeluterveydenhuoltoja sekä psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä sen mukaan kuin käsiteltävä asia edellyttää.

Opiskeluhoillon ohjausryhmä vastaa koulutuksen järjestäjäkohtaisen opiskeluhoillon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Sille asetetut tehtävät voi hoitaa myös muu tehtävään soveltuva ryhmä. Ohjausryhmä voi olla myös kahden tai useamman koulutuksen järjestäjän yhteinen. Sama ryhmä voi olla useamman koulutusmuodon yhteinen.

Oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän tehtävänä on vastata oppilaitoksen opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmää johtaa koulutuksen järjestäjän nimeämä edustaja. Koulutuksen järjestäjä ja opiskeluhoollon palveluja tuottavat tahot päättävät yhdessä sen kokoonpanosta, tehtävistä ja toimintatavoista. Opiskeluhoitoryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita. Ryhmän keskeinen tehtävä on oppilaitosyhteisön terveellisyys, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttaminen ja kehittäminen. Asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhoollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokooa se opetushenkilöstön tai oppilashuollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Asiantuntijaryhmän monialaisuus ja tapauskohtainen kokoonpano perustuu yksilölliseen harkintaan, käsiteltävään asiaan ja siinä vaadittavaan osaamiseen. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan, tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön.

4.3.4 Opiskelijahuolto Pielaveden lukiossa

1. Opiskeluhoollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoollopalvelut Pielaveden lukiossa

Pielaveden lukion opiskelijahuolto pyrkii vastaamaan ajan ja opiskelijoiden asettamiin haasteisiin yhteistyössä kunnan muiden nuorisopuolen toimijoiden kanssa. Opiskelijan menestyksellisen opiskelun ja elämäntilanteen turvaaminen ovat keskeisiä tekijöitä opiskelijahuollon onnistumiselle.

Lukion opiskelijamäärä on n. 80 opiskelijaa. Lukion keskiarvoraja on nykyisin 7.0. Lukioon hakeutuu enemmän naisia kuin miehiä. Opiskeluhoollon kokonaistarve vaihtelee vuosittain. Tällä hetkellä palveluita ovat viikoittaiset kouluterveydenhoitajan palvelut, syksyllä -14 aloitetaan lukiossa koulukuraattorin palvelut viikoittain. Ongelmana on alueella oleva psykologi pula, Nilakan kunnissa on ollut haussa koulupsykologin paikka yhdessä terveydenhuollon (Kysteri) kanssa. Kiinnostusta on ollut erittäin vähän. Psykologin palvelut pyritään tarjoamaan ostopalveluina.

Lukiossa opiskelijan poissaolojen seuranta ja keskustelu niiden syistä on osa opiskelijahuoltoa. Aiheettomien poissaolojen karsinnalla ehkäistään syrjäytymistä ja oppimisvaikeuksien syntymistä. **Rehtori, opinto-ohjaaja, ikäluokkaohjaajat ja kukin aineenopettaja sovitusti seuraavat poissaoloja ja muita mahdollisia ongelmia sekä keskustelevat opiskelijan kanssa.**

Opiskelijahuolto toteutetaan yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimen kanssa.

Lukion opiskeluhoolloryhmässä ovat **ikäluokkaohjaajat, opinto-ohjaaja, erityisopettaja, koulukuraattori** ja (tarvittaessa) sosiaali- ja terveystoimen edustus sekä etsivänuorisotyöntekijä.

Yhteistyöllä opiskelija ohjataan käyttämään auttavia palveluja ajoissa ja hänen on helpompi löytää oikea avuntarjoaja.

Opiskeluhoollon palveluista tiedotetaan ilmoitustaululla ja niiden saatavuus turvataan siten,

että palvelut on käytettävissä aina tarvittaessa.

Menettelytavat ongelmatilanteissa:

Opiskeluhoitoa sekä kodin ja oppilaitoksen yhteistyötä koskeva opetussuunnitelman osan laadintaan otetaan yhteistyöhön kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisia ja tarkempi toimintamalli liitetään opetussuunnitelmaan.

Opetussuunnitelman liitteessä määritellä

- kodin ja oppilaitoksen välisen yhteistyön periaatteet, yhteistyö huoltajien kanssa huomioimalla oppilaitoksessa olevat alaikäiset ja täysi-ikäiset opiskelijat
- opiskelijalle tarjottava tuki ja ohjaus opiskeluun sekä kehitykseen tai elämäntilanteeseen liittyvissä fyysisissä, psyykkisissä ja sosiaalisissa vaikeuksissa
- eri hallintokuntien yhteistyö ja paikalliset tukiverkostot opiskelijan tarvitsemien palvelujen turvaamiseksi ja opiskelijan ohjaamiseksi tarvittaviin palveluihin
- oppilaitoksen suunnitelma, jossa määritellään toiminta opiskeluyhteisön terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi sekä menettelytavat ongelma-, onnettomuus- ja kriisitilanteissa kuten kiusaaminen, väkivalta, mielenterveyskysymykset, tupakointi ja päihteiden käyttö sekä erilaiset onnettomuudet ja kuolemantapaukset.

Yhteisöllinen opiskeluhoito

Yhteisöllinen opiskeluhoito on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia ja terveyttä. Lisäksi edistetään ja seurataan opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 §) Yhteisöllisen opiskelijahuollon lähtökohtana on opiskelijan ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen. Toteuttamisessa otetaan huomioon sekä aikuistuvan nuoren itsenäisyyden tukeminen että huoltajien osallistuminen. Yhteisöllisten toimintatapojen kehittämisessä otetaan huomioon yhteistyö myös kunnan muiden nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa. Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön [Lukiolaki 21 § (1268/2013)]. Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on opiskelijoiden ja henkilökunnan turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa. Opiskelijoiden osallisuus opiskeluyhteisön turvallisuuden edistämässä tukee hyvinvointia ja tarkoituksenmukaista toimintaa turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa. Turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria ja se otetaan huomioon kaikessa oppilaitoksen toiminnassa.

Lukion opiskeluhoito tukee yksittäisen opiskelijan tarpeita, lisäksi opiskeluhoito tukee oppilaitos yhteisöä ryhmäytymään ja keskinäiseen yhteistyöhön opiskelijoiden, opettajien ja muun henkilökunnan kesken. Opiskeluhoitoryhmä seuraa ja kehittää uusia menetelmiä opiskeluhoollon parantamiseksi. Yhteistyötä tehdään eri sidosryhmien ja oppilaitosten kesken.

Tavoitteena on yksilön tukeminen ja yhteisön toimintakyvyn säilyttäminen fyysistä ja psyykkistä turvallisuutta ja hyvinvointia uhkaavissa tilanteissa.

4.4 Opiskelun erityinen tuki

Viimeisin muutos: 7.09.2003 11:00

Erityisen tuen tarkoituksena on auttaa ja tukea opiskelijaa siten, että hänellä on tasavertaiset mahdollisuudet suorittaa lukio-opintonsa. Erityistä tukea tarvitsevat sellaiset opiskelijat, jotka ovat tilapäisesti jääneet jälkeen opinnoissaan tai joiden opiskelun edellytykset ovat heikentyneet vamman, sairauden tai toimintavajavuuden vuoksi. Lisäksi erityisen tuen piiriin kuuluvat opiskelijat, jotka tarvitsevat psyykkistä tai sosiaalista tukea. Opiskelijalla voi olla erityisen tuen tarve myös mielenterveyteen, sosiaaliseen sopeutumattomuuteen tai elämäntilanteeseen liittyvien ongelmien vuoksi.

Erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden opiskelu voidaan lukiolain (629/1998) 13 §:n (muutettu lailla 478/2003) mukaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja -asetuksessa ja lukion opetussuunnitelmassa määrätään. Jos opiskelija vapautetaan jonkin oppiaineen opiskelusta, hänen tulee valita sen tilalle muita opintoja niin, että säädetty kurssien vähimmäismäärä täyttyy.

Lukiolain 13 §:ssä tarkoitettut oppimistilanteet ja kokeet tulee järjestää siten, että opiskelijan yksilölliset tarpeet otetaan huomioon. Opiskelijalle voidaan laatia suunnitelma, johon kirjataan, miten yksilölliset toimenpiteet voidaan toteuttaa.

Jos opiskelijan kielenkehityksen häiriö tulee ilmi vasta lukiossa, tukitoimien suunnittelu ja toteuttaminen tulee aloittaa välittömästi.

Opetussuunnitelmassa määritellään, miten erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus ja tukitoimet järjestetään.

1. Yksilökohtainen opiskeluhoolto

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan opiskelijalle annettavia opiskeluhoollon palveluja, joita ovat opiskeluterveydenhoolto, opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen opiskeluhoolto. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 §) Yksilökohtaisen opiskeluhoollon tehtävänä on edistää hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistaa näihin ja opiskelijan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on myös varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä. Yksilökohtaista opiskeluhoolltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Lähtökohtana on opiskelijaa arvostava, hänen mielipiteitään kuunteleva ja luottamusta rakentava vuorovaikutus. Toiminnassa otetaan huomioon opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhooltoon liittyvissä kysymyksissä. Opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa yksittäisen opiskelijan oikeuksista opiskeluhoollossa sekä asioiden käsittelyyn liittyvistä asioista.

2. Yhteisöllinen opiskeluhoolto ja sen toimintatavat

Lukion yhteisöllinen opiskeluhoolto järjestetään rehtorin, opinto-ohjaajan, ryhmänohjaajien kuraattorin, kouluterveyden hoitajan sekä oppilaskunnan edustajien kanssa. Tavoitteena on opiskelijan ja opiskeluyhteisön terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen seuraamisen ja

edistämisen tukeminen. Oppilaskunnan edustajia on läsnä yhteisöllisten asioiden käsittelyssä, ei yksilöllisissä oppimisasiossa.

Yhteisöllinen opiskelijahuoltoryhmä käsittelee:

- toimenpiteitä ja suunnitelmia opiskeluyhteisön ja ympäristön terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseksi,
- yhteistyötä ja toimenpiteitä opiskelijoiden osallisuuden vahvistamiseksi, oppilaskunnan rooli on tässä merkittävä,
- yhteistyötä ja toimenpiteitä huoltajien yhteistyön ja osallisuuden vahvistamiseksi, mm. vanhempainillat, yhteyden pidot vanhempien ja opiskelijoiden kanssa,
- opiskeluhuoltoryhmä kokoontuu tarvittaessa lukuvuoden alussa sovitulla tavalla, koolle kutsujana toimii opinto-ohjaaja,
- yhteistyötä tehdään tarvittaessa nuorisotoimen, lastensuojelun ja poliisin sekä muiden opiskeluhuollon kehittämiseen osallistuvien tahojen kanssa,
- terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välistä yhteistyötä tehdään tarvittaessa,
- opiskeluun osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäisemistä ja niihin puuttumista,
- esteetöntä opiskeluympäristöä, (talosta puuttuu hissi), tapaturmien ehkäisemistä, ensiavun järjestämistä ja hoitoonohjausta oppilaitoksessa,
- tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäisemistä ja käyttöön puuttumista sekä
- yhteistyötä ja käytänteitä oppilaitoksen terveellisyyden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvin voinnin tarkastuksissa,
- suunnitelman opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä
- toiminnan äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

2.1 Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä laaditaan suunnitelma.

[(Lukiolaki 21 § (1267/2013), Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki, 13 §]

Pielaveden lukiossa voimassa olevassa turvallisuussuunnitelmassa on ohjeita eo. tilanteiden varalle. Lukiossa huomioidaan sekä opiskelijoiden keskinäiset että opiskelijoiden ja aikuisten väliset vuorovaikutussuhteet. Keskeisimmät opiskelijoiden vuorovaikutussuhteet tapahtuvat välitunneilla ja tuntitilanteissa sekä vapaa-ajalla. Opiskelijoiden ja aikuisten väliset vuorovaikutussuhteet tapahtuvat pääasiassa Opinportissa pitkin päivää.

- kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää seurataan aktiivisesti päivittäisessä toiminnassa. Esiintyviin tilanteisiin pyritään puuttumaan välittömästi, (ikäluokkaohjaaja, opinto-ohjaaja, kuraattori, rehtori ja opettajat sekä muu henkilöstö), keskusteluilla ja tarvittaessa ohjaamalla asianosaiset eteenpäin. Eo. tilanteiden ehkäisemisessä pyritään aitoon vuorovaikutukseen oppilaskunnan ja henkilöstön kesken.
- edellä mainittujen asioiden käsittely suoritetaan yhteisötasolla OHR:ssä, ryhmätasolla ikäluokkaohjaajan, opinto-ohjaajan ja kuraattorin johtamana kunkin ikäluokan kanssa. Yksilötasolla pyritään käsittelemään asiat yksilöllisen opiskeluhuollon tai pienryhmä keskusteluiden kautta.

- yksilöllistä tukea, tarvittavaa hoitoa ja muita tarvittavia toimenpiteitä tarjotaan sekä teontekijälle sekä kohteena olevalle osapuolelle tarpeen mukaan. Jälkiseurannasta sovitaan OHR:ssä ja tilanteesta raportoidaan kunnan väkivalta ja vaaratilanteiden ohjeiden mukaan.
- Kun kyseessä on alle 18-vuotias opiskelija otetaan yhteyttä huoltajiin, kun on ensin keskusteltu opiskelijan kanssa asiasta ja päästy yhteisymmärrykseen yhteyden otosta.
- Mikäli tilanne vaatii ollaan yhteistyössä tarvittavien viranomaisten kanssa.
- suunnitelmaa käydään läpi henkilöstön, opiskelijoiden, huoltajien ja yhteistyötahojen kanssa. Suunnitelmasta tiedotetaan yhteistyötahoja lisäksi suunnitelma laitetaan esille koulun verkkosivuille.
- suunnitelmaa päivitetään, seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.

2.2 Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Äkillisistä kriiseistä, uhka- ja vaaratilanteista on ohjeistus pelastus- ja turvallisuus suunnitelmassa, jotka on laadittu yhteistyössä pelastusviranomaisten kanssa.

[(Pelastuslaki (379/2011) 15 § ja valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (407/2011) 1 ja 2 §)].

Suunnitelmassa kuvataan

- kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat äkillisissä kriisitilanteissa
- johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako erilaisissa kriisitilanteissa ja niihin varautumisessa,
- sisäisen ja ulkoisen sekä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän välisen tiedottamisen ja viestinnän periaatteet,
- psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen,
- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, opiskelijoille, huoltajille ja yhteistyötahoille,
- toimintavalmiuksien harjoittelu sekä
- suunnitelman arviointi ja päivittäminen.

3. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestäminen

Pielaveden lukiossa yksilökohtainen opiskeluhuolto toteutetaan yhteistyössä kouluterveydenhuollon, kuraattorin, ikäluokkaohjaajien, opinto-ohjaajan ja muiden sidostahojen kanssa. Huomioidaan opiskelijan terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen edistäminen. Jos opiskelijan opiskelussa, vapaa-ajassa tai elämän hallinnassa ilmenee ongelmia, niitä seurataan sekä tarvittaessa järjestetään yksilöllisiä tukitoimia opiskelijalle.

opiskeluhuollossa järjestetään säännöllisesti yhteispalavereja eri toimijoiden kesken ja OHR:ssä käydään läpi työyhteisön kehittämistä yhteisöllisemmäksi. Oppilashuollon palvelut järjestään yhteistyössä lukion, terveydenhuollon, sosiaalitoimen ja Monitaitoisten kanssa. Keskeisessä asemassa työn- ja vastuunjaossa on oppilashuollon ohjausryhmä sekä lukio kohtainen oppilashuolto ryhmä niissä määrittellään tarkemmin eo. asiat. Oppilashuollon palvelut järjestetään moni ammatillisessa yhteistyöryhmässä.

oppilashuollon ohjausryhmä sekä lukiokohtainen oppilashuoltoryhmä määrittävät toimintatapansa ja käytännöt yhteisissä palavereissa. Yksilöllisten tukitoimien järjestäminen toteutetaan tukea tarvitsevan toiveiden mukaan siten että tukeen tarjotaan

joko terveyshoitajaa, kuraattoria, opettajia, sosiaalitoimen edustajaa, etsivää nuorisotyön tekijää, psykologia tai muuta tukihenkilöä.

- Opiskelijan opintojen ohjauksesta ja jatko-opintojen suunnittelusta huolehtivat opiskelijan itsensä lisäksi opinto-ohjaaja, ikäluokkaohjaajat ja rehtori.
- opiskeluhuoltokertomus laaditaan opiskelijan yksilökohtaisessa opiskelijahuollon palaverissa, jossa valittu sihteeri laatii kertomuksen. Sitä säilytetään a) paperiversio lukion kassakaapissa sinetöidyssä kirjekuoressa, jonka päällä on nimetty asianosaiset henkilöt, jotka voivat tutustua myös myöhemmin asiakirjaan, b) sähköistä versiota säilytetään myöhemmin annettavien ohjeiden mukaan, kun tällä hetkellä ei ole tiedossa millä ohjelmalla tai ohjelmaympäristössä ne laaditaan. Suositetaan aluksi paperiversiota ennen kuin sähköisestä versiosta saadaan varmuus.
- sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestämiseen liittyvä yhteistyö oppilaitoksessa
- yhteistyötä tehdään tarvittaessa sovittujen henkilöiden kesken oppilaitoksen sisällä. Tästä raportoidaan opiskelijan kanssa sovitulla tavalla. Ohjausryhmä voi tehdä omia esityksiä mm. tarvittavien korvausten maksamisesta osallisille työntekijöille.
- opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalvelut järjestää Kysteri kouluterveydenhoitajan välityksellä, joka myös ohjaa tarvittaessa eteenpäin. Hakeutumisessa opiskeluterveydenhoitoon opinto-ohjaaja, ikäluokkaohjaajat, kuraattori, psykologi ja rehtori ovat keskeisessä ohjausroolissa.
- tarvittavaa yhteistyötä tehdään oppilaitoksen ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa (erikoissairaanhoito, sosiaalitoimi, poliisi, nuorisotoimi jne.) lukion opiskelijahuoltoryhmän ohjeiden ja päätösten mukaan. Myös yksilökohtaisessa opiskelijahuollon palaverissa ilmenneiden tarpeiden mukaan tehdään yhteistyötä ulkopuolisten tahojen kanssa.

5.4.1 Oppilashuolto

Viimeisin muutos: 3.12.2010 13:49

Oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa. Oppilashuoltoon sisältyvät opetuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen oppilashuolto sekä oppilashuollon palvelut, jotka ovat kansanterveyslaissa tarkoitettu kouluterveydenhuolto sekä lastensuojelulaissa tarkoitettu koulunkäynnin tukeminen.⁶⁶

Oppilashuolto kuuluu kaikille koulu yhteisössä työskenteleville sekä oppilashuoltopalveluista vastaaville viranomaisille. Sitä toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa.⁶⁷ Oppilashuolto on sekä yhteisöllistä että yksilöllistä tukea. Oppilashuollolla edistetään lapsen ja nuoren oppimista sekä tasapainoista ja tervettä kasvua ja kehitystä.

Oppilashuollon tehtävänä on osana koulu yhteisön toimintakulttuuria kehittää hyvinvointia tukevaa oppimisympäristöä ja vahvistaa koulun yhteisöllistä toimintatapaa. Yhteisöllisyyttä tuetaan edistämällä oppilaan ja huoltajan osallisuutta koulu yhteisön hyvinvoinnin kehittämisessä. Oppilashuollolla edistetään myönteistä vuorovaikutusta ja keskinäisen huolenpidon ilmapiiriä sekä puututaan tarvittaessa ongelmiin. Tavoitteena on luoda terve ja turvallinen oppimis- ja kasvu ympäristö, suojata mielenterveyttä ja ehkäistä syrjäytymistä sekä edistää koulu yhteisön hyvinvointia.

Oppilashuollossa kehitetään, seurataan ja arvioidaan koko koulu yhteisön, yksittäisten luokkien ja ryhmien hyvinvointia sekä huolehditaan siitä, että oppilaan yksilölliset kasvuun ja kehitykseen sekä terveyteen liittyvät tarpeet otetaan huomioon koulun arjessa⁶⁸.

Oppilashuollossa pyritään kasvun ja oppimisen esteiden, oppimisvaikeuksien sekä muiden ongelmien ehkäisemiseen, tunnistamiseen, lieventämiseen ja poistamiseen mahdollisimman varhain. Erityistä huomiota tulee kiinnittää oppilaan mielenterveyden turvaamiseen. Ehkäisevä lastensuojelu ja terveyden edistämiseen kuuluvat vuosittaiset terveystarkastukset ja tarpeen mukainen terveysneuvonta vahvistavat ongelmien ennaltaehkäisyä, niiden varhaista tunnistamista ja tuen järjestämistä. Kouluterveydenhuollon laajojen terveystarkastusten suunnittelussa ja toteuttamisessa tarvitaan oppilashuollon moniammatillista yhteistyötä.⁶⁹ Oppilashuollon tehtävänä on seurata jokaisen oppilaan kokonaisvaltaista hyvinvointia ja tarvittaessa tukea oppilasta ja puuttua hyvinvoinnissa tapahtuviin muutoksiin yhteistyössä huoltajan kanssa.

Oppilashuollon yhteistyössä sovitaan menettelytavoista ehkäisevän lastensuojelutyön ja kouluterveydenhuoltoon kuuluvan erityisen tuen toteuttamisessa. Yhteistyössä ja toimintaohjeissa tulee ottaa huomioon oppilaan kasvun ja kehityksen mahdollinen vaarantuminen kasvu ympäristössä olevien riskitekijöiden johdosta sekä lastensuojelulain

mukainen ilmoitusvelvollisuus lastensuojelutarpeen selvittämiseksi.⁷⁰

Oppilashuoltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen. Työssä tulee turvata se, että oppilaan ja huoltajan näkemyksiä kuunnellaan. Koulun oppilashuoltotyöstä ja sen menettelytavoista tulee antaa tietoa oppilaalle ja huoltajalle. Huoltajalle tulee antaa tietoa siitä, miten oppilasta koskevan oppilashuollollisen asian vireillepano ja valmistelu tapahtuu.⁷¹

Oppilashuoltoa koordinoidaan ja kehitetään oppilashuollon moniammatillisessa yhteistyössä, esimerkiksi oppilashuoltoryhmässä. Yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa⁷² sovitaan yhteistyön yleisistä periaatteista ja rakenteista, käytännön toiminnan järjestämisestä, keskinäisestä työnjaosta ja vastuista. Yhteistyön järjestämisessä otetaan huomioon myös muiden viranomaisten kuten poliisin ja pelastustoimen tai muiden yhteistyökumppaneiden kanssa tehtävä yhteistyö terveyteen ja turvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä.

Oppilashuoltotyötä suunniteltaessa sovitaan erikseen sekä yhteisölliseen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen että yksittäisen oppilaan tukemiseen ja hänen asioidensa käsittelyyn liittyvät periaatteet ja toimintatavat. Kouluyhteisön yleistä terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintaa voidaan kehittää moniammatillisessa yhteistyössä. Tällöin oppilashuollon yhteistyöhön voi osallistua eri toimijoita salassapidon estämättä toisin kuin yksittäistä oppilasta koskevassa asiassa⁷³, jonka käsittely kuvataan luvussa 5.4.3.

Kouluruokailu

Opetukseen osallistuvalla on annettava jokaisena työpäivänä tarkoituksenmukaisesti järjestetty ja ohjattu, täysipainoinen maksuton ateria⁷⁴. Ruokailuhetki on oppilaalle tärkeä. Kouluruokailulla tuetaan oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. Kouluruokailun ja koulupäivän aikana mahdollisesti tarjottavien välipalojen järjestämisessä otetaan huomioon kouluruokailun terveydellinen ja sosiaalinen merkitys, ravitsemus- ja tapakasvatuksen tavoitteet sekä ruokailutauon virkistystehtävä. Oppilaille annetaan mahdollisuus osallistua kouluruokailun suunnitteluun ja toteuttamiseen, mikä tukee osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Kouluruokailun järjestämisessä tarvitaan yhteistyötä koulun ja ruokailusta vastaavan henkilöstön kesken. Yhteistyössä oppilaan, huoltajan ja kouluterveydenhuollon henkilöstön kanssa sovitaan tukitoimista ja seurannasta oppilaan yksilöllisissä ravitsemukseen sekä terveyden tai sairauden hoitoon liittyvissä tarpeissa.⁷⁵

66 Perusopetuslaki 31 a § 1 mom. (477/2003) ja 2 mom. (642/2010) ja Kansanterveyslaki 14 § 1 mom. kohta 5 (626/2007), Lastensuojelulaki 9 §

67 Perusopetuslaki 31 a § 1 mom. (477/2003) ja 2 mom. (642/2010) ja Kansanterveyslaki 14 § 1 mom. kohta 5 (626/2007), Lastensuojelulaki 9 §

68 Perusopetuslaki 3 § 2 mom. (477/2003), Koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa säätelevä valtioneuvoston asetus 12, 13 ja 15 §, Lastensuojelulaki 9 §

69 Perusopetuslaki 16 ja 16 a, 17 ja 17 a § (642/2010), Lastensuojelulaki 3, 8, 9 ja 12 §, Koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa säätelevä valtioneuvoston asetus 4 ja 13 §

70 Lastensuojelulaki 25 § 1 mom., Koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa säätelevä valtioneuvoston

asetus 13 ja 18 §

71 Perusopetuslaki 31 a § 3 ja 4 mom. (642/2010)

72 Perusopetuslaki 15 § 2 mom. (477/2003)

73 Perusopetuslaki 31 a § 3 mom. (642/2010)

74 Perusopetuslaki 31 § 2 mom.

75 Perusopetuslaki 3 § 2 mom. ja 31 a § 1 mom., Koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa säätelevä

valtioneuvoston asetus 13 §

5.4.2 Turvallisuuden edistäminen

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön⁷⁶. Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja koulun henkilökunnan turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa. Oppimisympäristön turvallisuuden edistäminen on osa kouluyhteisön toimintakulttuuria. Se tulee ottaa huomioon koulun kaikessa toiminnassa.

Oppilashuollon tavoitteena on tukea toimintakyvyn säilymistä myös fyysistä ja psyykkistä turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa. Erilaisissa ongelma-, onnettomuus- ja kriisitilanteissa sekä niiden edellyttämässä jälkihoidossa huolehditaan oppilaan ja koko yhteisön tarvitsemasta psykososiaalisesta tuesta.

Opiskelun esteetöntä sujumista sekä kouluyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä varten koulussa tulee olla järjestyssäännöt tai koulussa sovellettavat järjestysmääräykset, joilla edistetään koulun sisäistä järjestystä⁷⁷. Opetussuunnitelman yhteydessä on myös laadittava suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Suunnitelma tulee toimeenpanna ja sen noudattamista ja toteutumista tulee valvoa.⁷⁸

Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisy sekä siihen puuttuminen kuuluu kaikille kouluyhteisössä työskenteleville⁷⁹. Väkivallalta, kiusaaminen tai häirintä voi olla suoraa tai epäsuoraa sanallista tai fyysistä voimankäyttöä tai sosiaalista manipulointia, joka loukkaa ihmisen fyysistä, psyykkistä tai sosiaalista koskemattomuutta. Tekijänä voi olla oppilas, koulussa työskentelevä aikuinen tai kouluyhteisön ulkopuolinen henkilö.

Kiusaamisella tarkoitetaan systemaattista, tahallista ja toistuvaa samaan henkilöön tai ryhmään kohdistuvaa sanallista tai fyysistä kielteistä toimintaa. Kiusaamiselle on ominaista kiusaajan ja kiusatun välinen voimasuhteiden epätasapaino. Tavallista on myös se, että kiusaaminen tapahtuu ryhmässä. Häirintä voi näyttäytyä epäasiallisena kohteluna ja puheena, joka voi sisältää sukupuoleen liittyviä vihjailevia ilmeitä, eleitä tai kaksimielistä puhetta tai ei-toivottuna fyysisenä kosketuksena. Kiusaamisen ja häirinnän lisäksi kouluyhteisössä voi esiintyä myös muuta ei-toivottua tai aggressiivista ja väkivaltaista käyttäytymistä. Väkivallalla tarkoitetaan tarkoituksellista itseen, toiseen henkilöön, ryhmään tai yhteisöön kohdistettua fyysisen voiman tai vallan käyttöä, uhkailua tai toteutettua. Sen seurauksena voi olla vamma, psyykinen haitta tai kehitykseen liittyvä vaikeus. Kaikkiin näihin tilanteisiin on puututtava.

Oppilaille, heidän huoltajilleen ja koulun henkilöstölle tulee antaa myös tietoa väkivallan,

kiusaamisen ja häirinnän erilaisista ilmenemistavoista, ennaltaehkäisystä ja koulu yhteisön toimintatavoista näissä tilanteissa sekä koulussa sovellettavista järjestysmääräyksistä.

Fyysistä turvallisuutta edistetään huolehtimalla koulurakennukseen, opetustiloihin, opetusvälineisiin, opetuksen järjestämiseen, opetustilanteisiin ja välitunteihin sekä koulu yhteisön ulkopuolella tapahtuvaan opetukseen liittyvistä turvallisuustekijöistä. Opetuksen järjestäjän tulee huolehtia siitä, että työelämään tutustumispaikka on turvallinen ja että oppilaan oppimisympäristö on työelämään tutustumisen aikana oppilaalle turvallinen.⁸⁰ Koulu yhteisön turvallisuuden edistämiseen kuuluvat myös koulukuljetuksiin, tapaturmien ennaltaehkäisyyn ja tietoturvallisuuteen liittyvät tekijät.

Koulukuljetuksen odotusaikojen valvonnasta ja ohjatusta toiminnasta sekä matkojen aikaisesta turvallisuudesta huolehditaan sopimalla yhteisistä menettelytavoista⁸¹. Niistä sekä kuljetusjärjestelyistä annetaan tietoa oppilaalle ja huoltajalle.

Tapaturmien ehkäisyyn liittyvässä ohjeistuksessa otetaan huomioon tapaturmien torjunnan kansalliset linjaukset ja ohjeistukset sekä toiminnan edellyttämä yhteistyö. Oppilashuollon yhteistyössä sovitaan tapaturmien ennaltaehkäisyyn, ensiapuun, hoitoon ohjaukseen ja tapaturmien seurantaan liittyvistä menettelytavoista. Niistä annetaan tietoa oppilaalle ja huoltajalle.

Turvallisuuden edistämässä ja turvallisuutta vaarantavien tilanteiden ennaltaehkäisyssä noudatetaan turvallisuutta ohjaavaa lainsäädäntöä, eri oppiaineiden opetukseen laadittuja turvallisuusohjeita sekä muita paikallisia turvallisuutta koskevia linjauksia. Paikallisessa opetussuunnitelmassa näitä ohjeita sovitetaan yhteen.

Koulu yhteisön turvallisuutta ohjaavat myös työturvallisuuslaki ja sen mukainen työsuojelun toimintaohjelma⁸². Muita turvallisuutta ohjaavia säädöksiä ovat pelastuslain- ja asetuksen edellyttämä ajan tasalla oleva pelastussuunnitelma⁸³. Pelastussuunnitelmasta on tiedotettava tarvittavalla tavalla koulun koko henkilökunnalle.

Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että kaikilla kouluilla on turvallisuutta koskevat toimintaohjeet. Koulu yhteisön terveellisyyttä, turvallisuutta ja toimintaohjeiden toteutumista seurataan ja arvioidaan suunnitelmallisesti yhteistyössä kouluterveydenhuollon ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa⁸⁴. Paikallinen yhteistyö opetustoimen eri toimijoiden ja muiden viranomaisten kanssa tukee tarkoituksenmukaista toimintaa turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa ja niiden ennaltaehkäisyssä⁸⁵.

76 Perusopetuslaki 29 § 1 mom.

77 Perusopetuslaki 29 § 3 ja 4 mom.

78 Perusopetuslaki 29 § 2, 3 ja 4 mom.

79 Perusopetuslaki 29 §, Koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa säätelevä valtioneuvoston asetus 12 §

80 Perusopetuslaki 29 § 1 mom., Työturvallisuuslaki (738/2002) 9 § ja 10 § ja Terveysturvallisuuslaki (763/1994) 26 ja 27 §

81 Perusopetuslaki 32 § 1 mom. (1139/2003), 34 § 1 mom. (1288/1999), Koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa

säätelevä valtioneuvoston asetus 12 §

82 Työturvallisuuslaki 8, 9 ja 10 §

83 Pelastuslaki (468/2003) 9 § 3 mom., Pelastusasetus (787/2003) 9 ja 10 §

84 Perusopetuslaki 29 § 2 mom. (477/2003), Koulu- ja opiskelijaterveydenhuoltoa säätelevä

valtioneuvoston asetus 12 §, Työturvallisuuslaki 9 ja 10 §

85 Perusopetuslaki 29 § ja 32 §, Pelastuslaki 9 § 3 mom., Pelastusasetus 9 § ja 10 §, Poliisilaki

(493/1995) 1 § 1 mom. ja 1 § 2 mom. (21/2001), Työturvallisuuslaki 8 §

5.4.2.1 Pielavesi

Ennaltaehkäisy sekä varautuminen vaara- ja uhkatilanteisiin

Vaara- ja uhkatilanteiden ehkäisyä ja niihin varautumista koskevan suunnittelun perustana on lainsäädännön edellyttämä koulukohtainen vaarojen arviointi ja riskien kartoitus. Keskeisimmät suunnitteluelvoitteet tulevat pelastuslaista, työturvallisuuslaista ja koululainsäädännöstä. Kartoitus tehdään yhteistyössä työterveyshuollon ja työsuojelun henkilöstön sekä muiden viranomaistahojen kanssa. Koulun työterveydellisten olojen selvitys toteutetaan joka kolmas vuosi. Pelastussuunnitelmaa laadittaessa riskien arviointiin osallistuvat opetuksen järjestäjän lisäksi poliisi ja pelastustoimi. Riskien arvioinnissa tulee kiinnittää huomiota erilaisiin uhkiin samoin kuin koulun rakenteelliseen, toiminnalliseen ja henkiseen valmiuteen kohdata niitä. Toimintaohjeet äkillisissä kriiseissä sekä uhka- ja vaaratilanteissa kirjataan koulun kriisisuunnitelmaan. Suunnitelmien laadinnassa varmistetaan yhteensopivuus koulun järjestyssääntöjen kanssa. Turvallisuusasiakirjojen ja –suunnitelmien ylläpitämisestä vastaa yksikön johtaja.

Perehdyttäminen ja toimintavalmiuksien harjoittelu

Henkilöstön tulee ennaltaehkäisevillä toimenpiteillä ja valvonnalla pyrkiä estämään hätä- ja onnettomuustilanteet. Onnettomuuksiin tai turvallisuusuuhkiin varautumista tuetaan perehdyttämällä oppilaat ja henkilökunta turvallisuussuunnitelmiin sekä valmentamalla heitä toimimaan oikein uhka- ja vaaratilanteissa. Koko koulun yhteinen pelastautumisharjoittelu suoritetaan lukuvuosittain. Poistumis- ja sisälle suojautumisen harjoittelu on välttämätön varautumisen keino myös muita onnettomuustilanteita silmällä pitäen. Henkilöstölle järjestetään säännöllisin väliajoin ensiapukoulutusta. Perehdyttämisestä ja käytännön harjoittelun järjestämisestä vastaa yksikön johtaja.

Yhteistyö ja keskinäinen työn- ja vastuunjako kriisitilanteisiin varauduttaessa sekä kriisitilanteissa

Turvallisuuden edistämiseen tähtävien tavoitteiden toteuttamisesta käytännön vastuu on koulun toiminnasta vastaavalla rehtorille. Rehtorin tehtävänä on välittää tieto turvallisuuteen liittyvistä epäkohdista ja tarvittavista muutoksista opetuksen järjestäjälle tai muulle asianosaiselle yhteistyötaholle.

Kriisitilanteessa noudatetaan pelastus- ja kriisisuunnitelmassa kulloisenkin tilanteen mukaisesti määriteltyä työn- ja vastuunjakoja. Siinä määritellään myös psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen, josta päävastuussa on koulun kriisiryhmä. Koulun psykososiaalinen tuki ja jälkihoito tulee kytkeä kunnan järjestelmiin.

Tiedottaminen

Äkillisissä kriisitilanteissa noudatetaan kriisisuunnitelmaan kirjattuja viestinnän periaatteita yksikön sisäisessä, koulun ja opetuksen järjestäjän välisessä sekä ulkoisessa tiedottamisessa. Tiedottamisvastuut kouluissa tulee suunnitella ennakkoon siten, että tiedotustarpeen tullessa voidaan tietoja antaa luotettavasti ja oikeilta tahoilta. Suunnittelussa on otettava huomioon sisäinen ja ulkoinen tiedottaminen sekä ennakoiva, tilannekohtainen ja jälkikäteinen tiedottaminen. Viestintä ja tiedottaminen on erotettava toisistaan. Tiedottamisvastuu on yleisesti ottaen rehtorilla, hän on vastuussa siitä, mitä tietoja koulusta annetaan tiedotusvälineille. Yksityisyyden suoja ei saa tiedottaessa loukata. Epäilystä rikoksesta tiedottamisen oikeus on vain tutkinnanjohtajalla.

Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Pielaveden kouluissa tulee turvallisuuskansion osana olla suunnitelma oppilaan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Asiakirja on mm. vuoden 2004 OPS:n liitteenä.. Tämä suunnitelma löytyy nyt koulujen kansioista. Suunnitelmaan tulee nimetä henkilö(t), joka vastaa toimintaohjeiden toteutumisesta, seurannasta ja niihin liittyvästä kirjaamisesta. Yksikön johtajan tulee perehdyttää henkilöstö ja yhteistyötahot ohjeisiin ja tiedottaa ajankohtaisista asioista. Oppilaille ja heidän huoltajilleen tulee antaa myös tietoa näiden erilaisista ilmenemistavoista, ennaltaehkäisystä ja kouluuyhteisön toimintatavoista näissä tilanteissa sekä koulussa sovellettavista järjestyssäännöistä. Mikäli henkilön epäillään suunnittelevan väkivallan tekoa, tulee asia saattaa nopeasti poliisin tietoon. Näistäkin yhteistyökäytännöistä on löydettävä tiedot turvallisuuskansiosta.

Tiedosto [oppilashuoltosuunnitelma_2.rtf]

5.4.3 Henkilötietojen käsittely, salassapito ja tietojen luovuttaminen

Viimeisin muutos: 3.12.2010 13:51

Henkilötietojen käsittelyssä lähtökohtana on luottamuksellisuus ja yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa.

Kun oppilashuoltotyössä käsitellään yksittäistä oppilasta koskevaa asiaa, asian käsittelyyn voivat osallistua ne oppilaan opetukseen ja oppilashuollon järjestämiseen osallistuvat, joiden tehtäviin oppilaan asian käsittely välittömästi kuuluu⁸⁶. Tällaisia henkilöitä voivat olla rehtori tai koulun johtaja, luokanvalvoja tai oppilaan opettaja, kouluterveydenhoitaja, erityisopettaja, oppilaan kanssa työskentelevä koulunkäyntiavustaja, koulupsykologi, koulukuraattori ja yläluokilla myös opinto-ohjaaja ja tarvittaessa koululääkäri ja lastensuojelun sosiaalityöntekijä⁸⁷. Ratkaisu asian käsittelyyn osallistuvista tehdään kunkin käsiteltävän asian ja aiheen perusteella erikseen. Oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan kirjallisella suostumuksella tai niin kuin laissa erikseen säädetään oppilaan asian käsittelyyn voi osallistua myös muita tarvittavia tahoja⁸⁸.

Käsiteltäessä yksittäistä oppilasta koskevaa asiaa oppilashuoltotyössä kirjataan asian

vireillepanija, aihe, päätetyt jatkotoimenpiteet ja niiden perustelut, asian käsittelyyn osallistuneet sekä se, mitä tietoja ja kenelle oppilaasta on annettu. Henkilötietojen käsittelystä vastaa rekisterinpitäjänä opetuksen järjestäjä.⁸⁹

Oppilashuoltotyössä käsitellään monia oppilasta ja hänen perhettään koskevia tietoja, jotka ovat lainsäädännön mukaan salassa pidettäviä⁹⁰. Salassapidolla tarkoitetaan asiakirjan pitämistä salassa ja kieltä ilmaista tietoa suullisesti eli vaitiolovelvollisuutta sekä kieltä käyttää salaista tietoa omaksi eduksi tai toisen vahingoksi.

Salassa pidettäviä ovat mm. tiedot oppilaiden ja heidän perheenjäsentensä henkilökohtaisista oloista, kuten elintavoista, vapaa-ajan harrastuksista, perheelämästä, poliittisesta vakaumuksesta, yksityiselämän piirissä esitetyistä mielipiteistä ja osallistumisesta yhdistystoimintaan, sekä tiedot taloudellisesta asemasta, terveydentilasta ja vammaisuudesta.

Salassa pidettäviä ovat myös tiedot tehostetun ja erityisen tuen antamisesta, opetuksesta vapauttamisesta sekä näihin liittyvät asiakirjat ja asiakirjoihin sisältyvät tiedot. Salassa pidettäviä ovat myös oppilashuoltoa koskevat asiakirjat ja niihin sisältyvät tiedot, tiedot oppilaalle suoritetusta psykologisesta testistä tai soveltuvuuskokeesta sekä oppilaan koesuoritukset. Oppilaalle annettavat todistukset ovat julkisia lukuun ottamatta todistuksiin poikkeuksellisesti sisältyvää oppilaan henkilökohtaisten ominaisuuksien sanallista arviointia, joka on salassa pidettävä tieto.⁹¹

Salassapitovelvollisia ovat rehtori, opettajat, opetusharjoittelijat, koulunkäyntiavustajat, kouluterveydenhuollon edustajat, koulukuraattorit, koulupsykologit sekä opetuksen järjestämisestä vastaavien toimielinten jäsenet⁹². Myöskään muut opetuksen järjestäjän palveluksessa olevat henkilöt eivät saa sivullisille ilmaista tietoonsa saamia salassa pidettäviä tietoja eivätkä luovuttaa salassa pidettäviä tietoja sisältäviä asiakirjoja.

Oppilashuoltotyöhön osallistuvilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä oppilaan opettajalle ja perusopetuslain mukaisesta opetuksesta ja toiminnasta vastaavalle viranomaiselle oppilaan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot⁹³.

Tiedon luovuttaja joutuu harkitsemaan esimerkiksi sitä, onko kysymys sellaisesta tiedosta, joka on välttämätön oppilaan tai muiden oppilaiden turvallisuuden varmistamiseksi. Luovutettava tieto voi koskea muun muassa sellaista oppilaan sairautta, joka tulee ottaa opetustilanteissa huomioon. Vaikka tiedon luovuttamiselle olisikin edellä todettu lain tarkoittama peruste, yhteistyön ja luottamuksen rakentamiseksi ja turvaamiseksi on syytä pyrkiä aina ensisijaisesti hankkimaan huoltajan suostumus salassa pidettävän tiedon luovuttamiseen.

Huoltajan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella voidaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömiä salassa pidettäviä tietoja pyytää myös muilta tahoilta⁹⁴. Opetuksen järjestäjällä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta oppilaan opetuksen järjestämiseksi välttämättömät tiedot sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaiselta, muulta sosiaalipalvelujen tai terveydenhuollon palvelujen tuottajalta sekä terveydenhuollon ammattihenkilöltä⁹⁵.

Jos oppilas siirtyy toisen opetuksen järjestäjän perusopetuslain mukaisesti järjestämään

opetukseen tai aamu- tai iltapäivätoimintaan, aikaisemman opetuksen järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava oppilaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle opetuksen järjestäjälle. Uudella opetuksen järjestäjällä on myös pyynnöstä oikeus saada vastaavat tiedot.⁹⁶ Salassa pidettäviä tietoja ei voida, ilman huoltajan suostumusta, antaa oppilaan siirtyessä muuhun kuin perusopetuslain mukaiseen opetukseen, esimerkiksi lukioon tai ammatilliseen koulutukseen.

86 Perusopetuslaki 31 a § 3 mom. (642/2010)

87 Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 4/2010 vp

88 Perusopetuslaki 31 a § 3 mom. (642/2010)

89 Perusopetuslaki 31 a § 4 mom. (642/2010)

90 Perusopetuslaki 40 § (642/2010), Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) 24 § 1 mom. 30 kohta

91 Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 24 § 1 mom. 25, 29 ja 30 kohta.

92 Perusopetuslaki 40 § 1 mom.(642/2010)

93 Perusopetuslaki 40 § 2 mom.(642 /2010)

94 Perusopetuslaki 40 § 3 mom.(642/2010)

95 Perusopetuslaki 41 § 4 mom.(642/2010)

96 Perusopetuslaki 40 § 4 mom.(642/2010)

5.4.4 Oppilashuollon ja turvallisuuden edistäminen paikallisessa opetussuunnitelmassa

Opetussuunnitelma tulee oppilashuollon sekä kodin ja koulun yhteistyön osalta laatia yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa⁹⁷. Opetussuunnitelman laatimisessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Opetussuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon kunnan muut lasten ja nuorten hyvinvointia ja turvallisuutta koskevat linjaukset.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa tulee kuvata oppilashuollon yhteistyön järjestäminen, sen rakenne, tavoitteet ja toimintatavat. Oppilashuollon osuudessa kuvataan yhteisöllinen ja yksilöllinen tuki ja yhteistyö. Tällöin otetaan huomioon oppilaan ikä ja sekä tuen tarve tilanteissa, joissa oppilaan terve kasvu ja kehitys voi vaarantua. Opetussuunnitelman tulee sisältää hyvinvointia ja turvallisuutta edistävät, ongelmien ennaltaehkäisyä ja lapsen suojelua koskevat menettelytavat sekä kuvaus kouluyhteisön toiminnasta äkillisissä kriiseissä, uhkaja vaaratilanteissa. Opetussuunnitelman tulee sisältää suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä⁹⁸.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan:

1. Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen, sen rakenne, tavoitteet ja toimintatavat

- oppilashuollon palveluiden järjestäminen kunnassa, yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken
- oppilashuoltotyön organisointi
- oppilashuolto yhteisöllisenä toimintana ja osallisuuden vahvistaminen
- yhteistyö kodin, koulun, oppilashuollon palvelujen asiantuntijoiden, muiden asiantuntijoiden ja paikallisten tukiverkoston kanssa
- oppilashuollollinen tuki sekä tarvittaessa yhteistyö lastensuojeluviranomaisten tai poliisin kanssa tilanteissa, joissa lapsen tai nuoren kasvu ja kehitys voi kasvuympäristössä olevien tekijöiden vuoksi vaarantua
- kasvu- ja oppimisympäristön terveyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen, seuranta ja arviointi koulu yhteisössä
- oppilashuollon yleiset kirjaamiskäytännöt, yksittäistä oppilasta koskevan asian vireillepano ja käsittely
- oppilashuollollinen tuki koulunkäynnissä sekä lapsen ja nuoren fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen kasvun ja kehityksen tukemisessa
- oppilashuollollinen tuki tehostetun ja erityisen tuen tarpeessa olevan sekä joustavassa perusopetuksessa olevan oppilaan tukemisessa
- oppilashuollollinen tuki oppilaan kehitykseen ja mielenterveyteen liittyvissä vaikeuksissa
- tuki oppilaan elämäntilanteisiin liittyvissä erilaisissa vaikeuksissa esim. perheväkivalta, päihde- tai mielenterveysongelmat perheessä
- kurinpitotilanteissa toimiminen ja oppilashuollollinen tuki kurinpitorangaistuksen yhteydessä tai silloin kun opetukseen osallistuminen on evätty
- oppilashuollon yhteistyö koulutuksen eri siirtymävaiheissa
- yhteistyö oppilaan ohjauksessa sekä jatko-opintojen suunnittelussa
- oppilaan terveyden- tai sairauden hoitoon tarvittavan tuen ja seurannan järjestäminen
- tapaturmien ehkäiseminen, ensiapu, hoitoonohjaus ja seuranta
- poissaolojen ehkäiseminen, seuraaminen ja niistä ilmoittaminen
- tupakoinnin, alkoholin ja päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen
- kouluruokailun ja mahdollisten välipalojen järjestäminen
- koulukuljetusten turvallisuutta sekä odotusaikojen järjestämistä ja turvallisuutta koskevat ohjeethenkilöstön, oppilaiden ja huoltajien sekä yhteistyökumppaneiden perehdyttäminen oppilashuollon järjestämistä koskevaan suunnitelmaan
- henkilöstön, oppilaiden ja huoltajien sekä yhteistyökumppaneiden perehdyttäminen oppilashuollon järjestämistä koskevaan suunnitelmaan
- toimintaohjeiden päivittäminen, toteutumisen seuranta ja arviointi

2. Toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa

Opetussuunnitelman yhteydessä määritellään toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Tätä osuutta voidaan kutsua kriisisuunnitelmaksi. Kriisisuunnitelmaa laadittaessa tehdään yhteistyötä tarvittavien viranomaisten kanssa ja otetaan huomioon muut uhka- ja vaaratilanteita sekä kriisitilanteita koskevat suunnitelmat ja ohjeistukset. Suunnitelmassa kuvataan:

- kriisitilanteiden ehkäisy ja niihin varautuminen
- yhteistyö ja keskinäinen työn- ja vastuunjako kriisitilanteisiin varauduttaessa sekä kriisitilanteissa
- pelastussuunnitelman, koulun järjestyssääntöjen ja muiden turvallisuusohjeiden yhteensovittaminen
- toimintaohjeet erilaisissa äkillisissä kriisitilanteissa

- johtamisen, sisäisen ja ulkoisen tiedottamisen sekä koulujen ja opetuksen järjestäjän välisen tiedottamisen ja viestinnän periaatteet äkillisissä kriiseissä
- psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen
- kriisisuunnitelmasta tiedottaminen, siihen perehdyttäminen ja toimintavalmiuksien harjoittelu
- kriisisuunnitelman päivitys ja arviointi.

3. Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opetuksen järjestäjän tulee laatia opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä toimeenpanna suunnitelma ja valvoa sen noudattamista ja toteutumista⁹⁹. Tässä otetaan huomioon sekä oppilaiden keskinäiset että oppilaiden ja aikuisten väliset vuorovaikutussuhteet. Suunnitelmassa kuvataan:

- kiusaamisen ehkäiseminen ja siihen puuttuminen
- väkivallan ja aggressiivisen käyttäytymisen ehkäiseminen ja siihen puuttuminen
- häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen
- asian käsittely yksilö-, ryhmä- ja koko yhteisön tasolla, oppilaan yksilöllinen tuki, tarvittava hoito ja jälkiseuranta sekä teon tekijän että teon kohteena olevan osalta
- yhteydenottotavat kotiin ja yhteistyö huoltajan kanssa
- yhteistyö viranomaisten kanssa
- suunnitelmasta tiedottaminen ja koulu yhteisön henkilöstön, oppilaiden ja huoltajien sekä yhteistyökumppanien perehdyttäminen ohjeisiin
- suunnitelman päivittäminen, toteutumisen seuranta sekä seurantaan liittyvä kirjaaminen ja arviointi.

97 Perusopetuslaki 15 § 2 mom. (477/2003)

98 Perusopetuslaki 29 § 2 mom.

99 Perusopetuslaki 29 § 2 mom.

5.4.4.1 Pielavesi

Oppilashuoltotyön toteuttaminen ja organisointi

Oppilashuolto kuuluu kaikille koulu yhteisössä työskenteleville ja oppilashuoltopalveluista vastaaville viranomaisille.

Rehtorilla/koulun johtajalla on päävastuu oman yksikkönsä oppilashuoltotoiminnasta ja oppilashuoltotyöryhmän johtamisesta. Oppilashuoltotyöryhmä koordinoi oppilashuoltotyötä ja organisoii käytännön toimia. Koulun oppilashuoltotyöstä ja sen menettelytavoista annetaan tietoa oppilaalle ja huoltajalle.

Kun oppilashuoltotyössä käsitellään yksittäistä oppilasta koskevaa asiaa, asian käsittelyyn osallistuvat ne oppilaan opetukseen ja oppilashuollon järjestämiseen osallistuvat henkilöt, joiden tehtäviin oppilaan asian käsittely välittömästi kuuluu. Tällaisia henkilöitä ovat rehtori tai koulun johtaja, luokanvalvoja tai oppilaan opettaja, kouluterveydenhoitaja,

erityisopettaja/erityisluokanopettaja, oppilaan kanssa työskentelevä koulunkäyntiavustaja, psykologi ja yläluokilla myös opinto-ohjaaja ja tarvittaessa koululääkäri ja lastensuojelun sosiaalityöntekijä. Ratkaisu asian käsittelyyn osallistuvista tehdään kunkin käsiteltävän asian ja aiheen perusteella erikseen. Oppilaan huoltajalta tai muulta lailliselta edustajalta pyydetään kirjallinen suostumus, kun mukaan tarvitaan muita em. tahoja.

Oppilashuoltotyöryhmän peruskokoonpanoon kuuluvat rehtori/koulun johtaja, erityisopettaja, terveydenhoitaja, asianosaiset opettajat ja yläkoulussa opinto-ohjaaja. Muut asiantuntijat kutsutaan paikalle tarpeen mukaan.

Oppilashuoltotyöryhmän suositus on kokoontua vähintään kerran kahdessa kuukaudessa. Rehtori/koulunjohtaja huolehtii siitä, että oppilashuoltotyöryhmä kokoontuu riittävän usein. Lisäksi yksittäisen oppilaan asioita käsitteleviä moniammatillisia oppilashuollollisia palavereja järjestetään tarpeen mukaan erilaisilla kokoonpanoilla. Huoltajan kuuleminen ja mukaan ottaminen on tärkeää. Huoltaja kutsutaan mukaan tarvittaessa ja hänelle annetaan tietoa siitä, miten yksittäistä oppilasta koskevan oppilashuollollisen asian vireillepano ja valmistelu tapahtuu. Huoltajalla on oikeus olla läsnä oppilashuoltotyöryhmän kokouksessa huollettavansa asian käsittelyn ajan.

Oppilashuoltotyöryhmä päättää jatkotoimenpiteistä ja organisoi niiden toteutuksen. Moniammatillinen yhteistyö toteutetaan oppilashuoltotyöryhmän koordinoimana yhteistyötahojen kanssa laadittujen palvelukuvausten mukaisesti.

Oppilashuoltoa koordinoidaan ja kehitetään oppilashuollon moniammatillisessa yhteistyössä oppilashuoltoryhmässä.

Tupakoinnin, alkoholin ja päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Päihteitä ei sallita koulussa missään muodossa. Päihteiden käyttöön puuttumisesta säädetään lastensuojelu-, päihdehuolto- sekä rikoslaisissa. Päihdekasvatuksen tavoitteena on kehittää lasten ja nuorten tunteiden hallintaa, vuorovaikutustaitoja sekä stressin hallintaa ja näin tukea päihteetöntä elämää. Ennaltaehkäisyyn pyritään terveystiedon ja muiden oppiaineiden ainesisältöjen kautta. Tilanteeseen puututaan koulussa, kun oppilaalla on hallussaan päihteitä, hän on päihteiden vaikutuksen alaisena (humalassa / huumeiden vaikutuksen alaisena) tai esiintyy krapulaisena

Toimintaohjeet:

- yhteydenotto kotiin (luokanvalvoja tai rehtori)
- yhteydenotto poliisiin
- yhteydenotto sosiaalitoimeen > lastensuojeluilmoitus
- asia viedään oppilashuoltoryhmään ja selvitetään jatkotoimenpiteiden tarve kouluyhteisössä

Merkittävät poissaolot ja myöhästymiset

Opettaja merkitsee päivittäin oppilaiden myöhästymiset ja poissaolot (Wilmaan). Jos oppilas myöhästyy useita kertoja, kotia tiedotetaan ja oppilas saa jälki-istuntoa (koulujen omat käytännöt). Luokanopettaja/-valvoja seuraa oppilaan poissaoloja ja ottaa yhteyttä kotiin ja (kuraattoriin tai) rehtoriin.

Jos poissaoloja on runsaasti eikä edellä mainitut toimenpiteet ole auttaneet, kutsutaan

koolle oppilashuoltotyöryhmä. Palaverissa ovat koolta oppilas, huoltajat, luokanvalvoja, rehtori ja tarvittaessa muut tahot.

Koulu on tarvittaessa yhteydessä muihin viranomaisiin kuten poliisiin ja sosiaalitoimeen jos koulunkäyntivelvollisuutta ei hoideta.

Koulunkäynnin laiminlyönti

Opettaja seuraa oppilaiden koulunkäyntiä kirjaamalla ylös tekemättömät tehtävät ja välineiden puuttumiset. Huoltajia tulee tiedottaa asiasta.

Luokanvalvoja seuraa oppilaiden koulunkäynnin laiminlyöntejä (esim. läksyunohdukset ja jälki-istunnon suorittamatta jättämiset).

Jos edellä mainitut toimenpiteet eivät ole auttaneet ja laiminlyönnit jatkuvat, kutsutaan koolle oppilashuoltopalaveri.

Jatkuvat laiminlyönnit käsitellään oppilashuoltoryhmässä ja tarvittaessa ollaan yhteydessä sosiaalitoimeen.

Yhteistyö oppilashuollon yhteistyötahojen, asiantuntijoiden ja paikallisten tukiverkostojen kanssa

Oppilashuollon yhteistyöstä ja palveluiden järjestämisestä (yleisistä periaatteista, rakenteista, käytännön toiminnan järjestämisestä, keskinäisestä työnjaosta ja vastuista) on sovittu yhteistyötahojen kanssa.

Näitä oppilashuollon yhteistyötahoja ovat sosiaalityö, lastensuojelu, kouluterveydenhuolto, erikoissairaanhoido, psykologi, perheneuvola, puheterapia, toimintaterapia, nuorisopalvelut ja poliisi.

Yhteistyön perustana voi olla yhteisöllinen tai yksilöllinen tarve. Yhteistyön avulla tarjotaan oppilaan tarvitsema tuki ja tuetaan oppilasta kehitykseen ja mielenterveyteen liittyvissä vaikeuksissa. Yhteistyötä toteutetaan palvelukuvausten mukaisesti myös tilanteissa, joissa lapsen tai nuoren kasvu ja kehitys voi kasvuympäristössä olevien tekijöiden vuoksi vaarantua. Samoin menetellään moniammatillisesti ja mahdollisimman varhain tilanteeseen reagoiden, kun oppilaalla on tuen tarve elämäntilanteisiin liittyvissä erilaisissa vaikeuksissa (esim. perheväkivalta, päihde- tai mielenterveysongelmat perheessä).

Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuollon terveystarkastukset ja ehkäisevä lastensuojelu toteutetaan oppilashuollon moniammatillisena yhteistyönä. Kouluterveydenhoitaja, koululääkäri, hammashoitaja sekä –lääkäri suorittavat Pielaveden kouluterveydenhuollossa luokka-asteittain määritellyt tehtävät.

Kun kouluterveydenhoitaja ei ole koululla, toimitaan tapaturmatilanteissa koulun turvallisuussuunnitelman mukaisesti. Tällöin oppilaita hoidetaan seuraavasti: koululla hoidetaan ne tapaturmat, jotka eivät vaadi lääketieteellistä asiantuntemusta; neuvoa voi kysyä puhelimitse kouluterveydenhoitajilta, epäselvät ja vakavammat tapaukset hoidetaan terveyskeskuksen ensiapupoliklinikalla; kuljetus henkilökunnan autoilla, taksilla tai ambulanssilla tapauksen ja harkinnan mukaan.

Oppilashuollon yleiset kirjaamiskäytännöt, yksittäistä oppilasta koskevan asian vireillepano ja käsittely

Käsiteltäessä yksittäistä oppilasta koskevaa asiaa oppilashuoltotyössä kirjataan asian vireillepanija, aihe, päätetyt jatkotoimenpiteet ja niiden perustelut, asian käsittelyyn osallistuneet sekä se, mitä tietoja ja kenelle oppilaasta on annettu. Henkilötietojen käsittelystä vastaa rekisterinpitäjänä opetuksen järjestäjä. Oppilashuoltotyössä käsiteltävien asioiden suhteen noudatetaan lainsäädännön mukaista salassapitovelvollisuutta (asiakirjojen salassapito, vaitiolovelvollisuus ja kielto käyttää salaista tietoa omaksi eduksi tai toisen vahingoksi).

Yksittäisen oppilaan kohdalla oppilashuollollinen asia tulee vireille, kun oppilashuoltotoiminnassa tai yhteistyötahon kautta nousee huoli oppilaan kasvusta, oppimisesta tai hyvinvoinnista.

Asiassa edetään oppilashuoltotyöryhmässä, jonne kouluyhteisössä noussut huoli voidaan viedä huolilomakkeella. Huoltajalle tiedotetaan oppilashuollollisen asian vireilletulosta. Työryhmässä sovitaan, kuka tiedottaa päätetyistä toimenpiteistä huoltajalle.

Tehostetun ja erityisen tuen tarpeessa olevan oppilaan tukeminen tapahtuu oppilashuoltotyöryhmän organisoimana. Tuen vaiheissa edetään oppilashuoltotyöryhmän päätösten tai moniammatillisen oppilashuoltotyön kautta.

Käsiteltäessä yksittäisen oppilaan tukeen liittyvää asiaa, oppilaan huoltajalle annetaan tietoa oppilasta koskevien tietojen käsittelyyn, tietojen saantiin ja niiden luovuttamiseen sekä salassapitoon liittyvistä kysymyksistä. Huoltajalle annetaan tietoa myös siitä, miten yksittäistä oppilasta koskevan oppilas-huollollisen asian vireillepano ja valmistelu tapahtuu. Huoltajalla on oikeus olla läsnä oppilas-huoltotyöryhmän kokouksissa huollettavansa asian käsittelyn ajan.

Kurinpitotilanteissa toimitaan yksikkökohtaisten ohjeiden ja mallien mukaan.

Oppilashuoltotoiminnan kautta järjestetään oppilaan terveyden- tai sairauden hoitoon koulussa tarvittava tuki ja seuranta.

Oppilashuoltotyöhön osallistuvat voivat salassapitosäännösten estämättä saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä oppilaan opettajalle ja perusopetuslain mukaisesta opetuksesta ja toiminnasta vastaavalle viranomaiselle oppilaan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot. Tästä oikeudesta huolimatta pyritään aina ensisijaisesti hankkimaan huoltajan suostumus salassa pidettävän tiedon luovuttamiseen yhteistyön ja luottamuksen rakentamiseksi ja turvaamiseksi. Huoltajan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella oppilashuoltotyöhön osallistuvat voivat pyytää opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömiä salassa pidettäviä tietoja myös muilta tahoilta.

Jos oppilas siirtyy toisen opetuksen järjestäjän perusopetuslain mukaisesti järjestämään opetukseen, aikaisemman opetuksen järjestäjä toimittaa viipymättä salassapitosäännösten estämättä oppilaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle opetuksen järjestäjälle. Uuden opetuksen järjestäjän pyytäessä vastaavia tietoja, ne myös toimitetaan välittömästi. Salassa pidettäviä tietoja ei anneta ilman huoltajan suostumusta, oppilaan siirtyessä muuhun kuin perusopetuslain mukaiseen opetukseen, esimerkiksi lukioon tai ammatilliseen koulutukseen.

Oppilashuollollinen tuki koulunkäynnissä sekä lapsen ja nuoren fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen kasvun ja kehityksen tukemisessa

Oppilashuoltoon kuuluu kaikki lapsen ja nuoren koulunkäyntiin liittyvä ja hyvinvointiin tähtäävä toiminta. Se on ennaltaehkäisevää ja korjaavaa toimintaa, jonka tavoitteena on varhainen tunnistaminen ja puuttuminen.

Oppilashuollolla edistetään lapsen ja nuoren oppimista sekä tasapainoista ja tervettä kasvua ja kehitystä. Oppilashuollossa pyritään kasvun ja oppimisen esteiden, oppimisvaikeuksien sekä muiden ongelmien ehkäisemiseen, tunnistamiseen, lieventämiseen ja poistamiseen mahdollisimman varhain. Oppilashuollon tehtävänä on seurata jokaisen oppilaan kokonaisvaltaista hyvinvointia ja tarvittaessa tukea oppilasta ja puuttua hyvinvoinnissa tapahtuviin muutoksiin yhteistyössä huoltajan kanssa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Oppilashuollon yhteistyö koulunkäynnin eri siirtymävaiheissa

Pielavedellä koulupolulla on monenlaisia nivelvaiheita. Kaikissa nivelvaiheissa huoltajalle annetaan riittävästi tietoa nivelvaiheeseen liittyvistä prosesseista jo etukäteen ja sen aikana. Huoltajalle tarjotaan mahdollisuutta olla osallisena lapsen koulunkäynnin järjestämiseen liittyvissä asioissa ja keskustella mahdollisista erityistarpeista oppilashuollon eri asiantuntijoiden kanssa.

Nivelvaiheessa esiopetuksesta kouluun varmistetaan tarvittavan tiedon siirtyminen sovitulla menetelmällä ja lomakkeilla. Esiopetuksen ja tulevan koulun henkilöstö tekee yhteistyötä huoltajan kanssa siten, että varmistetaan riittävä tuki lapsen kasvun ja oppimisen suhteen nivelvaiheessa esiopetuksesta kouluun.

Kouluvalmiutta arvioidaan ennen esiopetusvuoden päättymistä. Esiopetusikäisille tarjotaan mahdollisuutta osallistua ryhmämuotoisiin kouluvalmiustesteihin huoltajan kirjallisella suostumuksella. Huoltajalle tarjotaan mahdollisuus kertoa oma näkemyksensä lapsensa kouluvalmiuteen liittyvistä asioista. Huoltajille annetaan tietoa kouluvalmiuden arviointiprosessista ennen sen käytännön aloitusta ja sen jälkeen.

Jos lapselle on tehty esiopetuksen oppimissuunnitelma tehostetun tuen vaiheessa tai esiopetuksen henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (hojks), nämä siirtyvät tulevan koulun laaja-alaisen erityisopettajan, luokanopettajan ja rehtorin käyttöön.

Jos oppilas siirtyy toisen opetuksen järjestäjän perusopetuslain mukaisesti järjestämään opetukseen tai aamu- tai iltapäivätoimintaan, aikaisemman opetuksen järjestäjän on salassapitosäädösten estämättä viipymättä toimitettava oppilaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle opetuksen järjestäjälle. Uudella opetuksen järjestäjällä on myös pyynnöstä oikeus saada vastaavat tiedot.

Erityisen tuen tai tehostetun tuen piirissä olevalle oppilaalle voidaan järjestää moniammatillinen siirtopalaveri, näin varmistetaan siitä, että sekä huoltajalla että vastaanottavalla koululla on riittävä tieto tuen tarpeesta ja taataan tuen jatkuminen.

Perusopetuksen päättövaiheessa huoltajille annetaan tietoa ja tarvittaessa mahdollisuus keskustella oppilaan jatkokoulutukseen liittyvistä kysymyksistä ja mahdollisista ongelmista oppilaanohjaajan ja oppilashuollon eri asiantuntijoiden kanssa. Salassa pidettäviä tietoja ei voida, ilman huoltajan suostumusta, antaa oppilaan siirtyessä muuhun kuin perusopetuslain mukaiseen opetukseen, esimerkiksi lukioon tai ammatilliseen koulutukseen.

Kouluruokailun ja mahdollisten välipalojen järjestäminen

Kouluruokailu on terveellinen, ohjattu ja maksuton. Kouluruokailun järjestämisessä huolehditaan oppilaiden terveydestä ja kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämisestä. Kouluruokailu, siihen liittyvät välipalat ja erityisruokavaliota noudattavien oppilaiden terveyden seuranta ovat osa oppilashuollon työtä. Yhteistyössä oppilaan, huoltajan ja kouluterveydenhuollon henkilöstön kanssa sovitaan tukitoimista ja seurannasta oppilaan yksilöllisissä ravitsemukseen sekä terveyden tai sairauden hoitoon liittyvissä tarpeissa. Jokainen koulu määrittelee kouluruokailun järjestämisessä huomioon otettavat terveyst- ja ravitsemuskasvatuksen sekä tapakasvatuksen tavoitteet.

Koulukuljetuksissa noudatetaan lautakunnan hyväksymiä koulukuljetus- ja turvallisuusohjeita.

Tiedosto [<http://opspro.peda.net/img/xnNBCcnDyd/koulukuljturvallisuus.doc>]

Liite: koulumatkakuljetusten turvallisuusohjeet